... (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նորատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դհկն.	արծ.	75
»	Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու	Տարեկան	»	»	100
»	Վեցամսեայ	»	»	50
»	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկիր	Տարեկան		Ֆրանք	25
Ռուսիոյ	»		րուբլի	10

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԵՌԱՏԵՍ ԸԼԼԱՆՔ

Զկարծուի թէ ներկայ յօդուածով ռէքլամ մը կուզենք ընել ապահովագրական ընկերութեանց. մեր նպատակն է միայն հարուածել այն պախարակելի անհեռատեսութիւնը որոյ ախուր ապացոյցը կուտան մերազնեայք իրենց շարժուն կամ անշարժ ստացուածքը ապահովագրելու մասին. Խօսքերնիս անշուշտ մեր մեծահարուստ կալուածատէրց ոմանց համար չէ որոց խոհեմութեան, հեռատեսութեան մանաւանդ... խնայասիրութեան դաս տալ ենելը բաց դուռ մը բանալու համար եղած ջանքերու չափ ծիծաղելի պիտի ըլլար. Բայց մեր միջին դասը, ժողովուրդը, բաւական զգացած չերեւիր թէ ոչ իր չունեցած կալուածները գոնէ իր ունեցած բնակարանը ապահովագրելուն առաւելութիւնը.

Մենք երբեմն կը պարծէինք, երբ յաջորդ Հրէաներու (Նախահայք), Հրեից ժառանգած ինչ ինչ բարեմասնութիւններէն անդրանիկ բաժին ստացած ըլլալ բնութենէն և խոհեմութեան ու նախատեսութեան մասին առաջնութեան իրաւունք ունենալ առաջին կամ վերջին Իսրայէլի զաւկին վրայ: Բայց մեր այդ կարծեցեալ առաւելութիւնք շատով յօդս կը ցնդին երբ նկատի առնունք սա իրողութիւնը որ ամենայետին Իսրայէլացին, նոյն իսկ այն որ իբր անշարժ կալուածք իրեն յոքնական աղքատութիւնն ու իբր շարժուն ստացուածք ցնցոտիներու պարկ մը ունի ... վրայ, ապահովագրական ... մ'ալ կը կրէ իր ... Անշուշտ կուզէք հասկնալ թէ ի՞նչ բան կրնայ ապահովագրած ըլլալ բնութեան այդ խորթ զաւակը, զուրկ ամէն հարստութենէ: Այդ ոի հարցնէք, անշուշտ բան մը գտած է և ի չգոյէ լաւագոյնի, գոնէ իր կեանքը, և երբ գիտենք թէ այդ ողորմուկ կեանքը ապրելու համար ինչ տառապանքներու կը տոկայ Հրէայ տարրին մանաւանդ աղքատ դասակարգը, դիւրաւ կրնանք երեւակայել այս գերմարդկային ճիգերը զորս կը թափէ ապահովագրելու համար այդ բազմավիշտ կեանքը:

Երբ այս այսպէս է և երբ քաջ տեղեակ ենք թէ մեր պատուական ժողովուրդը նոյն իսկ շատ պարագաներու մէջ մահացու մեղք կը սեպէ նախախնամութեան որոշումներու տնօրինութենէն խուսել ուզելը իր կեանքը և ընչից վայելումը, ապահովագրելով զանոնք, կրնա՞նք առանց քաշուելու շարունակել Հայը Հրէայէ մը աւելի հեռատես, խոհեմ և խնայասէր հռչակելու:

Արդէն, երբ արեւելքի ժողովուրդ, զարմանալի չէ որ ճակատագրային համոզումներով շաղախուած ըլլայ սեր միտքը, բայց պէտք է գոյր ճակատագիրը դեր մը ունի բնութեան կոյր ուժերուն քմահաճ ազդեցութեանց ենթակայ արուեստով մը, երկրագործութեամբ, սնած ու մեծցած դասակարգի մը համար, Հայը, երբ քաղաքներու մէջ կապրի, պարտի ընդօրինակել այն ամէն հեռատես միջոցները զորս դրացի հասարակութիւնք ձեռք առած են իրենց նիւթական բարգաւաճման համար:

Ուստի յօժարինք մեր անապարծ համոզումները սեր կարծեցեալ առաւելութեանց նկատմամբ մեր դրացի ազգերուն վրայ և հեռատես խնայասիրութեամբ ջանանք ապահովագրել մեր ներկան ու ապագան: Մեր առաջարկութիւնը լայն ըմբռնումով մը եթէ նկատի առնուի, պիտի սորվեցնէ անշուշտ թէ խնդիրը միայն իր կեանքը կամ ինչքը ապահովագրելու օգտակար սովորութեան վրայ չէ միայն, այլ մանաւանդ հեռատեսութեան ու զգօնութեան այն ոգւոյն վրայ որ դժբաղդաբար ցարդ կը պակսի մեր մէջ. իւրաքանչիւրնիս մեր անձին և այսօրուան համար կապրինք միայն, ոչ ոք կուզէ բան մը զոհել վաղուան կամ մանաւանդ իրեններուն համար:

Ըսենք թէ վերջապէս օրէն օրին ապրելու սովորութիւնը քիչ ու շատ կարգադրանայ սխալ հասկցուած ու դէշ մեկնուած քրիստոնէական պատուէրով մը, բայց ի՞նչպէս բացատրել այն չոր եսամոլութիւնը որ վարակած է զմեզ ամէնքս ալ. Հայր զաւկին ապագային համար իր ներկայ օգնի զաւակներէն հատ մը չի զոհեր, զաւակը իր հօր ներկային համար իր ապագայ ակնկալութիւններէն կոտ մը չի զիջեր, մայր մը աղջկան երջանկութեան ի նպաստ փտած տանը չորս ... մին կը խնայէ և աղջիկը մօրը սիրոյն տասը մասին միոյն եղանիշն անգամ մախիքը չի թմլխեր. այրը ի յարգանս իր կնոջ իր նոյն իսկ ապօրէն հաճոյքներէն մազի չափ չի զիջեր և կինը ի հաւատարմութիւն իր ամուսնոյն իր լկտի փափաքներէն չուզեր բաժնուիլ. և գիտէք այս վերջին չարեաց ի՞նչ դարման կը մտածուի, բաժանում և կրկնամուսնութիւն, ապաւինելով որ բաժանման նոր ձեւ մ'ալ գտնուի հօր և զաւկի, մայր և աղջկան միջեւ, բացի այն բարոյական բաժանումէն որ արդէն իբր անյատակ վիհ մը գոյացած է մայրենով մեկ յարկի տակ բայց սրտով իրարու համար անտարբեր ապրող ծնողած և զաւակաց մէջ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆԻՆ

Գուլթիկ գիւղի մէջ, երեք օրուան հարս մը առտուն կանուխ տան դրան առջեւ կաւլէր: Յանկարծ կը տեսնէ երկու ապուշներ որոնք եկեղեցւոյն վրայ նստած կը հայտէին գիրար: Հարսը կարծելով թէ սուրբեր են անոնց պտոյթը քով կը փռէ դողդղալով:

Կեսուրը, այրած, կը վազէ կու գայ և ապուշները տեսնելով կը գոչէ.

—Օձուն, Օձուն, Սուրբ Օձուն, նլած տանիս գուրաքան,

Եւ երեսը խաչակնքելով

—Հաւատամ քի բոչ (պոչ):

* *

Մէր և հարսնու ագարակապետ մը, Զատկին օրը, իր երկու սպասաւորները, Սաւաքօլ և Սարգսար, եկեղեցի կը ղրկէ: Այս վերջինները առաջին անգամ ըլլալով պատարագ կը տեսնէին և գրոյթէ սակաւ կը կրտեն պատարագող քահանայն, կարծելով թէ Ելէլ մտած է: Սակայն իրենց վախը այն ատեն կը կրկնապատկուի երբ սպասարկու քահանայն կըսկսի երգել.

—Առաքելոյ մարգարէից...

Երկու սպասաւորները իրենց անունը լսածնուն պէս կը ձգեն եկեղեցին և կը փախին:

Ագարակապետը անոնց դէմքը տեսնելով կը գոչէ.

—Մօ՛, տղէ՛ք, ի՞նչ կեայ...

Սպասաւորները կը սկսին եղելութիւնը այն ատեն ագարակապետը խնդալով.

—Մօ՛, տղէ՛ք, կըսէ, անոր ըսիթըրալ (պատարագ) կըսեն, ըսիթըրալ... և պետոր մօրուքը չայխելով... Եա մօրուս էրէք անգամ տեսած է...

ԽՍԹԱՆԹԱՄ

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԳԱՒԱՌԱԲԱՐԲԱՌՆԵՐԷՆ ՆՄՈՅՇՆԵՐ

ԱՆՏԻՈՔԱՅ ՔԵՍԱԲ ԳԻՒՂԻ ՀԱՅՈՑ «ՀԱՅՐ ՄԵՐ»Ը

Ա.

Օ՛ մէյր Պուպը (Պապը) զըրուն (զու) քի երկընքն ես Սըրբ էղնի քէ հանիւն, (անուն) քէ թիգակվըրթիւը թըլօյ, (թող գայ,) նիւցըր քի (ինչպէս որ) իւկնքը, դըրգն էլ (այնպէս ալ) ի գետնը, զըռւն մէյր կինտալիք հուօյը (հացը) տուօր էօր, վէ աֆ էրօ զմէյր զալահօյթեքը (յանցանքը) չէյցըր քի մէնք աֆ կօնենք մէյցի զալահօյծ ունցօղտէքին, վէ զմէյզ մի' տանօ ի փըրձիթեան ալօ (այլ) խալըս (ազատէ) չէարըն, չէնքի քէ է թէգէվէրիթնը, վէ իւվէթը, վէ չարօֆը յաւիտիօնըս, յաւխօնից ըմէն (ամէն:)

Կիլիկիոյ գաւառաբարբառներու մէջ՝ են անհասկնալին Անտիոքայ գիւղացւոց աղաւաղեալ հայերէնն է, մանաւանդ վերջը կուգայ Զէյթունի լեզուն, որուն մէջ գրաբարի հետքերը և խօսքերը կը նշմարուին. Մարաշի, Հաճընոյ, Պէլէնի, Էյլէնիւաշի հայոց խօսածներն ալ Ատանայ խօսած հայերէնին աւելի հարազատ կրնայ համարուիլ:

Անտիոքցիք, « ու » և « ո » գիրերուն տեղ « օ » գիրը կը գործածեն, զոր օրինակ հաց ըսելու տեղ հօց կըսեն, ոչ գոյ կըսեն ոչ էօ, նոյնպէս « է » և « ե » գիրերը տեղ չեն հնչեր և որոնց տեղ « յ » գիրը կը գործածեն. ինչպէս՝ Սուրբ ըսելու տեղ Սոյբ կըսեն, Տեառն ըսելու Տէյըռն, եկեղեցի ըսելու տեղ էյէլէէ կըսեն:

Զմոռնամ յիշելու թէ՝ այս լեռնականները գաղղիերէնի նման յա և յը յօդերն ալ կը գործածեն բայց մի միայն երկի և կնիկ մարդոց համար, ինչպէս յա կընօք, յախաջին, յը այիթ, յը պըէնղ (կին, աղջիկ, մարդ, այր): Այս յօդերը գոշակներու մասին ալ կուտան, յա կընօք, ո՛վ կին ըսել է նոյնպէս միւսները:

Հաւնեցայ յաւելու մի քանի առածներ.

1. Ծիւզելը լանջի. 2. Դասօպըթ ունոնօ՛. 3. Կէսա այէլ իշտօս. 4. Կէյօօք վէյժոտի գիտրդ վէյցէս. 5. Թօյըդ վէյժոտի. 6. Իշվօւքդ կոյնօ.(*)

ՍԻՄՈՆԵԱՆ ԱՐՍԼԱՆ

(*) 1. Թօքըդ խանձի. 2. Փարտ ունենայ. 3. Երեսասուրդ մեռնիս. 4. Կայծակ թափի գլխուդ վրան. 5. ալիքներդ թափին. 6. Աչքերդ կոյր ըլլան:

ԳՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՕՏԱՐ ԱԶԳ

Վիքթօր Հիւկօ դատական...

Թէեւ երկրասաստ ու հմուտ քննադատը, Կամիլ Տեշան որուն մէկ գոյնզգոյն ուսումնասիրութիւնը թարգմանեց Մոսիո Ալֆոնս Տօտէի ահարկու առիթով, սկսած է Սորպոնի մէջ բանախօսել ... գլխաւորի վրայ: Իր դասընթացքը երկու տարի պիտի տեւէ և 1899ին պիտի աւարտի չորեքը իր բանախօսութիւններուն կարծելով ... նպատակ ունի փառաբանել չ'ն փայլուն ու չ'ն մեծ բանաստեղծը տասնեւիններորդ դարուն:

Սէնթ-Պէօվ նմանօրինակ գիրք մ'ունի Շաթօպրիանի վրայ, բայց Կամիլ Տեշանի նպատակը Վիքթօր Հիւկոյի գործերը քննադատել չէ: Իր ծրագիրը գրական քննադատի մը ծրագիրը ըլլալէ առաջ, պատմագէտի մը ու հոգեբանի մը գործը պիտի ըլլայ, նկարագրելով ու ուսումնասիրելով այն փոթորկալից ժամանակամիջոցը յորում ապրեցաւ Վիքթօր Հիւկօ և վերլուծելով այն առեն գաղափարներն ու եղելութիւնները որոնք ներգործեցին անոր մտքին ու տաղանդին վրայ:

Ինչպէս կը տեսնուի, Կամիլ Տեշանի գործը սովորական ու դիւրին բան մը պիտի չըլլայ, բայց իր տաղանդն ու հմտութիւնը ապացոյցն են իր կարողութեան: Մնաց որ իր դասախօսութիւնները Հիւկոյի վրայ նոր ու մեծ յաջողութիւն մը պիտի ըլլան իրեն համար, քանի որ ամբողջ 19րդ դարու մէջ Հիւկօ կը մնայ իբրեւ միակ բանաստեղծը, իբրեւ էն մեծ դասական գրագէտը որ անսպառելի տաղանդն ունէր ու հրեշտակներու սիրտը:

* * *

Հրեշտակի սիրտն ունին նաեւ այն Ֆրանսացի կիներն որոնք այս վերջին տարւոյն մէջ վսեմ նպատակն ունեցան իրենց սեռային զարգացման աշխատելու: Այսպէս, «Ֆրոնտ»էն վերջ զոր մի քանի կիներ սկսան հրատարակել, կարգը եկաւ «Ֆէմինիսթ» թատրոն մը բանալու խնդրոյն: Այս թատրոնն է, «Միջազգային Ֆէմինիսթ թատրոնը, որուն բեմին վրայ ներկայացուեցաւ վերջերս մեծ արժէք ունեցող թատերգութիւն մը, «Ամուսնութենէն դուրս», զոր գրած է Տանիէլ Լըզիւէօր, «Ֆիկարօ»ի մէջ տպուելու սկսած «գլեռաստանուհի» վէպին հեղինակուհին:

«Ամուսնութենէն դուրս» թատերգութեան յաջորդեց ուրիշ նոր խաղ մը, «Ամուսնոյ զաւակը» որ առաքինութեան դաս մ'է երիկ կնկան կապերուն անքածանելիութեան վրայ: Այս գործին հեղինակներն են երկու կիներ որոնցմէ մին սպասուած մեծ երեւակայութի մը կինն: Իր աշխատակիցն է Տիկին Ժան Մէյէրհօֆ, Լօնտրայի մէջ ծնած ուղանիացի մ'որ հրատարակած է պլը... հատոր մը «կեանքի փիլիսոփայութեան» վրայ:

Ինչպէս կերեւի, «Ֆէմինիսթ» թատրոնին նպատակը շատ պարզ է ու գործնական: Մէկ կողմէն հրապարակին, միւս կողմէ բեմին վրայ կիները—անոնք որ տաղանդ ունին—պիտի ցուցնեն մեզ թէ երիկ մարդուն պէս իրենք ալ կարող են վէպեր գրել խմբագիր ըլլալ, թատերական գործեր արտադրել, փիլիսոփայութեամբ պարապիլ ու տնտեսագիտական ու ընկերական խնդիրներ յուզել: Շիտակը ըսելիք չկայ. ալ ժամանակ է որ կիները բնեն երիկ մարդուն. «Մենք ձեր խաղալիքը չենք, մենք միայն սիրելու համար ծնած չենք:»

Եւ արդարեւ, երիկ մարդիկ հակառակը ընդունելու իրաւունք չունին ալ. իրականութենէն շատ մը հաճելի և հրաշալի անակնկալներ կսպասուին դեռ, որոնցմէ մին է անտարակոյս այն դասախօսութիւնը զոր յաջորդաբար պիտի ընէ հիմա կին մը «Նոյն ընկերական պայմաններուն պատմութեան» վրայ:

Եւ հիմա ինչպէ՞ս կուզէք որ հաւնինք մեր կիներուն, անոնցմէ չպահանջենք նոր գաղափարներ ու մտաւորական զարգացում:

Վերջացնելու համար...

Օքթավ Միրպօի Զօր հովի–ները զոր Սարա Պեռնար ներկայացուց, մեծ յաջողութիւն մը չեղաւ հեղինակին համար: Խոշոր Սարսէյ, ինչպէս կըսեն, խծրծեց խաղը: Սակայն մեծ ու նոր յաջողութիւնն ունեցաւ Սարա Պեռնար որ կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով բեմ ելաւ իբրեւ գործաւորուհի մը, բոկոտն ու քուրջերու մէջ: Խաղին միակ նորութիւնն սա եղաւ, որովհետեւ մեծ դերասանուհին գեղջկուհիի դերը կատարած էր թէպէտ, բայց ո՛չ առանց ծաղիկի, առանց զարդերի: Սարա Պեռնար ճշմարիտ գործաւոր մ'եղաւ այս անգամ, այնքան արդահատելի, այնքան խեղճուկ որ կիները լացին և հասկցան ինչ որ հեղինակը ուզած էր հասկցնել իր ընկերվարական տաւմով:

Ուրիշ նոր յաջողութիւն մը նշանաւոր դերասանուհիին համար պիտի ըլլայ Մէթէոլ ... զոր պիտի ներկայացնէ այս օրերս: Այս խաղը գրած է Կապրիէլ տ'Անունցիօ, ... հեղինակը, որուն մէկ ուրիշ խաղը վերջերս Բարիզի մէջ ներկայացուց իտալացի հռչակաւոր դերասանուհին Լա Տիւզ: Սարա Պեռնարի հետ օրուան մարդը պիտի ըլլայ տ'Անունցիօ որուն տաղանդը սկսած է գնահատուիլ արդէն ամբողջ Ֆրանսայի մէջ:

ՁԻՒՆ ՕՐԵՐՈՒ ՎԵՐՅԻՇՈՒՄՆԵՐ

Ա՛խ, ինչե՛ր չեն յիշեցներ ինծի սա հողմավար շրջապտող ձիւնին շուշանաթիթեռ թափթփուքները՝ որոնք խորտուն մթութիւններու պէս օդին մէջ դարձմտկելով, գետնին սպիտակ մուշտակին վրայ կը թափին աննշմարելի խաւ մըն ալ ձգելով արդէն ինկածին վրայ: Ատեն մը՝ սանք մեր գեղին անձուկ զոփներուն մէջ ահագին ձիւնակոյտեր կը դիզէին ու դուռները ամփոփուած կը պահէին: Ի՜նչ ի՜նչ դառնակսկիծ յիշատակներ չեն դար շամփրելու խոցերով զեղուն սրտիս ուր երկարամեայ նժդեհութեան մը բացած վէրքերը դեռ արիւնահոս են, երբ ներզգամ սա ցրտաշունչ հովեսարսուռ քամին՝ որ լացինկս թըմբուած պատուհանները բղխելով նէյս կը խոյանայ ու պատշգամբի ընդարձակոյն մարմինս սառնելով մինչեւ ոսկորներս կը թափանցէ: Աչքի առաջին յառուելով մը կը դիտեմ մեր պանդուխտ քոյրին մէջ բարձրացող նոճիին լերկ գագաթը որ ցուրտ հովուն դէմ յուշիկ կը ծռի ու կը շնչէ պնճարդ զարունը ...ելով. իր տակը բոլորշիք թփիկներուն կանանչ սաղարթները ձիւնէ ձերմակ ծաղկներու հետ գրկուած դիւթիչ գեղանկար մը կառէցնեն բնութեան սառուցիկ այս պէրանքին: Յանկարծ ամխալթոյր ագռաւ մը սրընթաց կ'անցնի սեւ ու երկար գիծ մը քաշելով նուէշն, ու մեղս ձնճղուկը ուժասպառ թեւի թափ մըն ալ կուտայ ինքզինք ձիւքին տակը ձգելու եւ հոն ... համար: Հեռո՛ւն, հայակապ տանուտը, բարձրաբերձ ծառերը և հակաժանեւ ձիւնապատ լեռները թանձրկեկ մշուշի մը խաւերուն մէջ թաղուեր ու գրեթէ աներեւութացեր են: Հոնա՝ կը նշմարեմ բուխերիկներուն ու ծխնելոյզներէն դուրս վտարանդուող գորշ ու սեղմ մուխերը որ ձգելով այդ թանձրախիտ մառախուղը՝ կընդլայնին ու կամաց կամաց ոլորտապտոյտ գալարներով կանհետանան ձերմակ մթնոլորտին հետ ձուլուելով: Քիչ մը ալ եռեւս կը դառնամ. սոսկալի հակապատկեր. սենեկիս մէկ անկիւնը զետեղուած կրակարանին ճարճատիւնը՝ որ հակառակ իր սփռուած հաղձուցիչ ծուխերուն, զիս անմիջական սառուելէ մը կը ճողոպէ, միթէ չի վե՞րյիշեցներ այն հնչատարած ձմեռնային իրիկունները ուր դեռ անդիտակ ու բոլորովին զերծ, կեանքի դէմ դրուած տաղտկալի մտքաառումներէն, մանուկ տասի ... Նախիրին մէջ մխրճած, «Ասա»ին անուշիկ դոգը, լուռ ու մունջ հեքիաթ մտիկ կընէի:

Մեռա՛ն, սլացան այն երկրային օրերը, մէկ մըն ալ գլխ չայցելելու համար:

Ան ատեն... ամէնքն ալ իրենց հրապոյրն ու թովանքն ունէին. իսկ հիմա, միթէ երբեք կարելի՞ է հրճուիլ բնութեան սխրատեսիլ այս արտայայտութիւններուն առջին, որոնք իմ խռովայոյզ սրտիս խորը պեղելով մեռած նեխած յիշատակներ երեւան հանելէ ու հիւծութիւններս կրկնապատկելէ զատ ուրիշ բանի չեն ծառայեր:

...Սա ձեր ձերմակ լայնատարած պատանքին վրայ՝ որ սառնամած գետինը սքօղեր է, ուր նայուածքը կը սեւեռի ու կը նուաղի, մերթ մռայլոտ սարսռազդեցիկ

Դագաղ մը կ'օրրուագծուի. մէջը թալկահար, վտիտ, կմախքի պէս վտիտ կին մը՝ քօղարկուած ծուէն ծուէն մեծագոյն շղարշով մը։ — Որո՞ւնն է այս մեռելը. ո՞վ է այս կինը։ Ու մարմինս վաղեմի թախիծի մը վերսկսումէն սթափած կը դողդղայ, երեւակայութիւնս մէկիկ մէկիկ նշաւակ կ'ընէ սմքած հոգիիս ու մթացած աչքերուս առջեւը կը բերէ մանկութեանս տան անմեղունակ աչքերէս աղի արցունքի բոլոր կայլակներ պոռթկացնող սրտաճմլիկ բոլոր խրողութիւնները։

...Այսչափ շուտ կը մոռցուի՞ այն պառաւ հայր կնկան յիշատակը որ՝ ինծի պէս աղքա՛տ, լքեա՛լ, պանդուխտ սակէ հինգ տարի առաջ, ձմեռուան ձիւներին ու բուքին մեր գեղին մէջ պատսպարան մը չկրցաւ գտնել գիշերելու համար։ Ո՛հ, այդ անլեզու ծերուկը իրեն յատուկ չարժուն ձեւերով շա՛տ աղաչեց, պաղատեց ու լացաւ ըսին. սակայն Մէկրէցի հայը չի խղճաց վրան, իր դուռը անոր երեսին վարկաւ, չուզե՛ց լսել անոր միօրինակ աղաղակը ու հէք «Հալ Կնիկը» յուսակտուր, անօթութենէ նքոզած, պաղ ձիւներին վրայ փռուեցաւ ու յաւիտեան մրափել սկսաւ։ Երբեք յիշողութենէս չպիտի ելլէ սգալի այն առաւօտը՝ որ գիս այնքան լացի եւ կոծի մէջ ձգեց, խաւարուտ այն լոյսը՝ որ թշուառ կնկան դիակն էր ողողեր, անգութ այն ձիւնը՝ որուն այսօր վայրէջքը կը տեսնեմ վերստին եւ որ իբրեւ վերմակ անոր վրայ իջեր էր, ու քնացուցեր յաւէտ քամիին աճեղագոչ մահերգովը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ. — Անցած շաբաթ օր Գաղղիոյ Ծերակոյտը յուզեալ նիստ մը ունեցաւ, որ կը յիշեցնէ քանի մը ամիս առաջ Աւստրօ-Հունգարական խորհրդարանին նիստերը։

Հեռագիրը արդէն տեղեկութիւն տուած էր սոյն օրուան դէպքերուն վրայ, սակայն թղթատարին բերած ֆրանսական թերթերը մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն որոնք շատ շահեկան են։

Մ. Գավանեագ հարցուցած էր կառավարութեան թէ ճշմարի՞տ է Լըպրէօն Թանօի այն վկայութիւնը որով կը հաստատուի թէ Տրէյֆիւս իր դատապարտութենէն առաջ խոստովանած է իր ոճիրը, եւ ուզած է հասնիլ թէ ինչո՞ւ կառավարութիւնը չէ հրատարակած այդ վկայութեան պաշտօնագիրը։

Այս երկու հարցումներուն Մ. Մէլին, նախարարապետը, պատասխաներ է թէ «Այդ պաշտօնագիրը գոյութիւն ունի, բայց կառավարութիւնը յարմար չէ դատած հրատարակել զայն, որովհետեւ այդ տեսակ հրատարակութիւն մը կրնայ կարծել տալ թէ Տրէյֆիւսի դէմ տրուած դատավճիռը ինքնիրեն բաւական չէ անոր յանցապարտութիւնը հաստատելու։»

Մ. Մելինի յայտարարութիւնները, մանաւանդ ձախակողմեան երեսփոխաններուն ջիղերը թունդ կը հանեն։ Այս վիճաբանութեան մէջ իր ազդեցիկ միջամտութիւնը, որ կառավարութեան տեսութեանց՝ մեծամասնութեան համոզումներուն համաձայն ըլլալը գուշակել կուտայ, ծայրայեղներուն յուզումը իր գերագոյն աստիճանին կը հասցնէ։

Մ. Մելին իր ատենախօսութեան վերջին մասին մէջ պերճախօս կերպով կը բացատրէ թէ այս Տրէյֆիւսի խնդրին մէջ կառավարութիւնը ո՛ եւ է դեր մը ունեցած չէ, բայց եւ այնպէս ջանացած է հանդարտեցնել այս խնդրէն առաջ եկած մտքի գրգռութիւնը. թէ իր բոլոր ջանքը կ'ընէ վերջ տալու համար տագնապի մը որ բոլոր երկրին վրա՛յ կը ծանրանայ, եւ թէ իր այս ջանքին մէջ պէտք ունի որ անկողմնակալները իր շուրջը հաւաքուին։ «Ինչ որ կը պաշտպանենք, կըսէ, կառավարութեան ոգւոյն կացութիւնը չէ, այլ երկրին տեւական շահերը, մեր զինուորական զօրութիւնը, Ֆրանսայի համբաւը օտար երկիրներու առջեւ։ Բայց պէտք ունինք որ երկիրն հասկնայ թէ դուք մեզի հետ էք եւ թէ կը վայելենք ձեր վստահութիւնը։»

Այս խօսքերը ծափահարութիւններով կընդունուին։

Մ. Գավանեագ, տեսնելով որ իր դատը աղէկ կռուանի վրայ չէ, վարպետ պատասխանով մը եւ կանէ իր հարցապնդումը, յայտարարելով որ Մ. Մելինի բացատրութիւնները գոհացուցած են զինքը։

Բայց ընկերվարականները գոհ չէին այս արդիւնքէն։ Մ. Ժօռէս, բեմը կելլէ սակայն, եւ իր սուր ձայնով, իր նախշուն ո-

ճով, իր պերճախօսութեան բոցը կը ծաւալէ այդ բորբոքուած կիրքերուն վրայ։ Ատենապետը հետզհետէ կը խանգարուի, կը սկսի «ստութեան եւ վատութեան» վերայ խօսիլ եւ յուզումը իր ծայրայեղ աստիճանին կը հասնի։

Մ. տը Պէանի, որ սովորութիւն ունի ընդմիջումներ ընել միշտ, կը պոռայ ատենապետին երեսին.

—Դուք սէնտիքային փաստաբա՞նն էք։

Ջախակողմեան երեսփոխան մը կը յարձակի Մ. տը Պէանիի վրայ, եւ կապտակէ զայն, այն պահուն որ Մ. Ժօռէս իր երեսին կը նետէ թշուառական եւ վատ բառերը։

Երեսփոխանական ժողովին նախագահը, Մ. Պրիսօն, գլխարկը գլուխը դնելով կը յայտարարէ թէ նիստը վերջացած է. բայց ասով կռիւը չվերջանար. Մ. տը Պէանի ծեծուած եւ գժգոհ, կը յարձակի Մ. Ժօռէսի վրայ, եւ կռուի հարուած մը կուտայ անոր։

Այսպէս կը վերջանայ այս յուզեալ նիստը, ուսկէ երկու օր ետքը, ինչպէս տեղեկացանք հեռագիրներէն, կառավարութիւնը վստահութեան բացարձակ քուէ մը կը շահի։ Մ. Մելինի կառավարութեան դիրքը այս վիճաբանութեան հետեւանքով աւելի կը զօրանայ, թէեւ այս մասին, ֆրանսական մամուլ իւրաքանչիւր հաստուած իր ուրոյն կարծիքն ունի։

ԻՏԱԼԻԱ. — Աշխատութեան պակասութենէն Իտալիոյ ամեն կողմերը հետզհետէ աղքատութիւնը եւ անոր հետեւանք յեղափոխական խռովութիւնները կը շատնան։ Կուսակալ երը մէկ մէկ տեղեկագիր գրկած են իրենց գաւառներուն վիճակին վրայ։ Թէեւ կառավարութիւնը շատ իջեցուց ցորենին վրայ դրուած մաքսը, բայց խեղճութիւնը այն աստիճան է, որ այս մասնակի զիջողութիւնները չեն բաւեր խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար խառնեալ ամբոխին մէջ, որ անօթի է սակայն։ Ելմտից նախարար Մ. Լուծծաթթի այս չխաթութիւններէն առաջ պատրաստած ելմտային ծրագրին մէջ նոր տարուան համար հասոյթներու պատմական յաւելումներ ենթադրած էր, հիմա շատ մեծ փոփոխութիւն պիտի կրէ այդ ծրագիրը։ Սակայն եւրոպական վերջին սուրհանդակով առնուած թերթերը կը գովեն Իտալիոյ նախարարութիւնը՝ որ պարագաներուն ծանրութեան համեմատ կառատոհանեւէ ամեն խնամք եւ հետզհետէ որոշումներ կուտայ գոնէ մինչեւ ապրիլ սանկ նանկով վտանգը հեռացնելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը առաջարկեց իր պաշտօնակիցներուն խառնուցի գիւղայիններուն գործ ճարել՝ պետական ծախքով հերկել տալով անոնց այն անմշակ գետինները, ճահիճները, որ առատօրէն կը գտնուին Իտալիոյ շատ կողմերը։ Ասով ոչ միայն ներկան այլ նաեւ, որ կարեւորն է, ապագան ալ ապահովուած կըլլայ։

ՖՐԱՆՍԱ. — Բարիզի մեծ թերթերէն մին «Թան»՝ կողբայ Ֆրանսայի վիճակը «Սթրազպուրկի պանծը» վերնագրով քանի մը տողերուն մէջ։ Ցեղափոխական Ֆրանսայի անուղղելիները կը թուէ, եւ ամէն հովի դէմ առագաստ բանալու համար Ֆրանսայի մէջ տեսնուած յոռի բնաւորութիւնները մատնանիշ կընէ, սակայն կը մոռնայ թէ ֆրանսական գեղեցիկ երկրին աղէտներուն մեծ մասին պատասխանատուն են իրե՛նք, հանրային թերթերը, որ ամեն բան գրելու եւ խնդամթիբելու անսահման ազատութիւնն ունենալով, այսօր այս գործը կամ այս անձը կը ջատագովեն վաղը այն գործը կամ այն անձը կը ջատագովեն, ներհակ եւ անարդար զգացումներ արթնցնելով դիւրահաւան ֆրանսացիներուն սրտին մէջ։ Տրէյֆիւսի պաշտպանութեան գործը մասերնին փաթթեցին հրեայ միտ կամ հրէածին խմբագիրներ, որոնց մէջ կար եւ կա՛յ միշտ «Թան»ը, որ Տրէյֆիւսեան միջադէպերուն բոլոր մանրամասնութիւնները պատմելով հանդերձ չմոռնար Տրէյֆիւսը արդարացնելու ծպտեալ կարգ մը բառեր սպրդեցնել։ Այո, այդ հանրային թերթերը մեծ մասամբ մը պատասխանատու են Ֆրանսայի ներկայ անկարգութեան վիճակին։ Բարիզի եւ գլխաւոր քաղաքներուն, եւ Ֆրանսայէն դուրս ալ ուրիշ ֆրանսական երկիրներուն մէջ Տրէյֆիւսի գործին առթիւ եղած ցոյցերը ամեն օր ծանր երեւոյթ մը կառնեն, թէեւ Երեսփ. ժողովը նախարարութեան վստահութեան քուէ տուաւ, բայց չի կործանիր որ Մէլին դահլիճին դիրքը այս կերպով աւելի ամրացած եղաւ։ Տխուր եղելութիւններ կը գուշակուին Ֆրանսայի համար։ Հրէական կռիւը կրնայ շատ ծանր պարագաներու առիթ տալ. արդէն Ալճէրի մէջ եղածները չափազանց են. հրէական բոլոր մեծ վաճառատուները թալլուեցան. Մարսէյլի վաճառներն ալ շատ անդորր մը-

նացած չեն, զաւզաններով եւ վնգստուքներով ջղուած, հարուածներ փոխանակած են Ֆրանսացիներուն հետ, որ «Թան»ի Ալճէրի թղթակցին (որ կերեւի թէ հրեայ է) գրածին նայելով անխոստովանելի ոճիրներով ծանրաբեռնուած մարդիկ են եղեր։

Տեսնենք թէ ֆրանսական այս վտանգը ինչ արդիւնք պիտի ունենայ։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ. — Վերջին թերթերը նոր բան մը չեն հաղորդեր մեզի Ծայրագոյն Արեւելքի գործերուն վրայ. ընդհանուր ծովային սպառազինութիւն մը կը տեսնուի ամէն ուրեք, Ֆրանսան անգամ մասնալով իր նիւքին անհագինկն ձիւը կը փութայ անհուր որսամասին վրայ։ Բայց Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ կացութեան բանալին Անգլիոյ ձեռքն է. Քիաօ-Չէուի պահակը եւ Բօրթ-Արթուրի գրաւումը մեծ բան մը չեն կրնար ընել, ոչ իսկ կրնան խաղաղ սրտով իրենց գրաւումները վայելել, մինչեւ որ Անգլիոյ քաղաքականութեան ընթացքը որոշ ուղղութիւն մը չառնէ, եւ այս ուղղութիւնը չկրնար առնել, մինչեւ որ չինական փոխառութեան մեծ խնդիրը չկարգադրուի։ Սակայն Արեւելքի այս խնդիրը չի դադրիր շատ ծանր պրպտում մը ըլլալ բոլոր երկիրներու քաղաքագէտներուն համար։ Անգլիոյ քանի մը նախարարներուն ճառերը հաշտարարութեան վրայ շատ անախորժ տպաւորութիւն մը թողուցին, «Թայմզ» հաշտարարաց կարծիքը հանդարտեցնելու համար յօդուած մը կը հրատարակէ, նախ իր դժգոհութիւնը յայտնելով թէ Գերմանիա սրբած կերեւի Քիաօ-Չէուի առացումէն այլամերժ առանձնաշնորհումներ չիւրացնել, այլ ընել այնպէս ինչպէս Անգլիա ըրած է Հոնգ-Քոնկի մէջ, բանալ նաւահանգիստը առանց բացառութեան եւրոպական վաճառականութեան առջեւ։ «Գերմանիոյ այս քաղաքականութիւնը, կըսէ, բու դժբախտութիւն մ'է անոր գաղթային ապագային համար, եւ Գերմանիա, ուշ կամ կանուխ, իր յաւակնութիւնները պիտի բարւոքէ Անգլիոյ հետ։ Յուսամ թէ միւս ազգերն ալ պիտի հետեւին Գերմանիոյ օրինակին, եւ Արեւելեան խնդիրը մեծապէս պիտի պարզուի։ Ամեն պարագայի մէջ, քանի մը թերթերու յայտնած երկիւղը Ծայրագոյն Արեւելքի կացութեան մասին մինչեւ ցարդ ըստ բաւականին հիմնաւոր չէ։ Զինատատանի առարկայից ք մեր դրամական ձեռնտուութիւնը, թող բնաւ դիտուած չուննինք բան գրաւ տալ անոր։ Միւս կողմէն, եթէ Չինաստան ընդունի սկզբամբ մեր ձեռնտուութիւնը, եւ ընդհանուր կերպով մը պայմանները, պատճառ մը չկայ որ մանրամասնութիւնները չվճռուին, երբ փոփոխութիւն մը արդար դատուի։ Ելեւմտից նախարարին խօսքերը սխալմամբ իրբեւ վերջնագիր մը մեկնուեցան։ Մեր դիրքը բնաւ յարձակողական չէ, այլ լոկ պաշտպանողական։

ԱՆԳԼԻԱ. ՄԻՇՏ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ. — Լոնտոնի թերթերը աճապարանք կըլլան վրդովի մը, որուն համեմատ Սանչի նաւատորմիղը պատերազմական վիճակի մը մէջ պիտի դրուի, տեսնելու համար թէ ի հարկին ինչպէս պիտի գործէ։ — Ծովային գործոց մասնագէտ մը՝ լորտ Չարլզ Պէրէսֆորտ՝ «Մորնինկ Բօսթ»ի մէկ խմբագրին յայտնած է թէ իր կարծիքով որդի պարագաներուն մէջ Անգլիա ծովային ինչ պէտքեր ունի։ Կը պահանջէ, 1. Քանի մը տարիներ որոշել նոր նաւերու կառուցումը աւարտելու համար. 2. Խաղաղութեան միջոցին Անգլիոյ բանակին զինուորաց թուոյն 110 հազարի բարձրացում. 3. 70 հազար պահեստիներու պատրաստութիւն. 4. Ծագինեաներու խումբ մը՝ որոնց պաշտօնն ըլլայ ածուխ հասցնել մարտանաւերուն, եւ այս վերջիններուն հանելու համար բաւական մեծ արագութիւն ունենան. 5. Պէտքերուն համապատասխանող նաւային գործողութեանց խորհուրդ մը գոյութիւնը ծովակալութեան մէջ. 6. Մասնաւոր դպրոցի մը հիմնարկութիւն ուր նաւային սպաները տեսական կրթութիւն առնեն. 7. 17 հինգած պրահաւորներուն կրկին սպառազինում. 8. Գաղթականութեանց մէջ նաւային կայաններու հաստատութիւն եւ գաղթային նաւային պահեստի մը կազմութիւն։

ՍՊԱՆԻԱ. ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՂԻ՞. — Ո՛չ գիտէ. ամեն օրուան առնուած լուրերը բարի գուշակութիւն ընել չեն տար մեզի Սպանօ-Քուպայական եւ Սպանօ-Ամերիկեան խնդիրներուն վրայ։ Հավանայի մէջ միտքերը հանդարտած չեն. Ամերիկա կերեւի թէ միշտ երկդիմի ընթացք մը կը բռնէ. եւ հետեւապար Քուպայի նորակազմ կառավարութիւնը առ այժմ քաղաքական դրուագ մ'է լոկ, եւ Գրանքօ մարաջախտին ներկայութիւնը Անտիլեանց կողմերը խաղաղութեան հաստատութեան համար երաշխաւորութիւն մը չէ։ — Մատրիտի մէջ մեծ իրարանցում մը տեղի ունեցաւ, երբ հեռագիր մը խմացուց թէ ամերիկեան յածաւորներ Ճէքսոնվիլլէն մեկնելով գիշեր ատեն Հավանա գացեր են, ուր իբր թէ մեծ գրգռում կար։ Զրոյց կը շրջէր թէ Քուպայի ամերիկեան հիւպատոսը եւ ուրիշ Ամերիկացիներ յարձակում կրած են տեղացիներէն։ Բրի-Ուէթթէ եկած ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Հավանայի մէջ Ամերիկացիներուն կեանքը վտանգի մէջ է։ Մատրիտի մէջ նախարարաց խորհուրդը անմիջապէս նիստ գումարեց, ուր ծովային գործոց նախարարը յայտարարեց թէ կատարելապէս գիտէր թէ ամերիկեան նաւերը ի՛նչ կընէին եւ ո՛ւր կերթային։ — Գործով Քուպայի սպառազմներուն. զեռանցեալ օր սպանիական բանակատեղիին մէկ մասը օդը հանեցին, ուր շատ մը զինուորներ մեռան կամ վիրաւորուեցան։

ՃԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 27 Յունվ. — Ծերակոյտը երթալէն մինչեւ առաջիկայ փետր. 10 յետաձգեց Ալճէրի երեսփոխան որմտական Մ. Սամարիի հարցապնդումը Ալճէրիոյ մէջ տեղի ունեցած խռովութեանց վրայ։

— Ծերակոյտը կը շարունակէ պատուհասական երեւոյթների վիճաբանութիւնը։

Կը ծանուցուի թէ կառավարութիւնը միտք ունի Ծերակոյտէն չորս ամսական պիւտճէին քուէարկութիւնը խնդրել։

Հան-Եանկէն կը հեռագրուի թէ Քոլէյի կայսրը Միացեալ Նահանգաց պաշտպանութիւնը պիտի խնդրէ, եթէ երբեք խռովութիւններ ծագին։

— Հավանայէն կը հեռագրուի թէ սպանիական նաւերուն գալուստը բարձրացուց սպանիական արժէթ ղթերը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիական օրաթերթերը կարծես մարձեցան մը կը ջատագովեն Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ չինական խնդրին համար։

ՊԵՐԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսր Պերլինի ֆրանսական գեսպան ու Նոայլ մարքիզին Կարմիր Արծուի պատուանշանը տուաւ։

ՀՌՈՄ. — Իշխանութիւնք որոշեցին արգիլել Հռոմի մէջ գումարուելիք միթինկ մը եւ ուրիշ ամեն գումարում կամ ցոյց որոնց նպատակն է ցորենի սուղքերուն ամբողջական ջնջումը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պերլինէն կը գրեն Յունվ. 24 թըւականով. Ռայխսթակի ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ Արտաքին գործերու նախարարը Յունաստանի ելեւմուտքին վրայ խօսելով ըսաւ. «Ելմտական գոնթրօլի ծրագիրը պատրաստուեցաւ օտար գօմիսէրներու ձեռքով. ելմտական նախարար Մ. Սթրէյթի աշխատակցութեամբ եւ վաւերացման ենթարկուեցաւ մեծ տէրութեանց դեսպաններուն եւ Հէլլէն կառավարութեան։ Անոր հրատարակումը տակաւին չէ արտօնուած, բայց անոր մասին լրագիրներու մէջ տրուած ծանօթութիւնները սխալ չեն։ Կառավարութիւնը միշտ պաշտպանեց եւ պիտի պաշտպանէ գերմանացի առնելիք ունեցողներուն իրաւունքը, ինչպէս որ նոյնքան ալ պաշտպանեց ու գերման պահանջատէրներուն իրաւունքը։ Կը յուսամ թէ, Յունաստան պիտի գիտնայ թէ գոնթրօլը իրեն համար օգտակար է, վասն զի առանց անոր չպիտի կրնայ գտնել այն գումարները որ կարեւոր են թէ պատերազմական տուգանքին վճարման եւ թէ իր կարգ մը անհրաժեշտ պէտքերուն համար։»

Աթէնքէն ալ հետեւեալը կը գրեն Յնվ 26 թուականով. Գոնթրոլի յանձնաժողովին տեղեկագրին գլխաւոր կէտերը հրատարակուեցան. Յանձնաժողովը կառաջարկէ մէկ քանի պաշտօնատանց վերակազմութիւնը ու մէկ քանի տուրքերու համար թիթեւ յաւելում մը։ Կը յուսայ թէ հասոյթները մինչեւ 1903. պիտի կրնան հասնիլ 100 միլիոն 262,000 ֆր.ի եւ ծախքերը 94 միլիոն 751,000 ֆր.ի։ Այս ծախքերուն մէջ չկան սակայն բացառիկ ծախքերը։ Յանձնաժողովը կը փափաքի որ պատերազմախօսութեան պիտանէն իր ամենափոքր եւ անհրաժեշտ թիւին իջեցուի։ Պոլսոյ պահանջատէրներուն հետ գոյացուած համաձայնութեան գլխաւոր պայմանները ծանօթ են։ Տարեկան պարտքը 123 ուկէս միլիոն որոշուած է դրեթէ, ոսկեդրամ, Պարտքերուն յատկացուած հասոյթներն են գլխաւորաբար ծխախոտի տուրքը, դրոշմաթուղթը, եւ պետական մենաշնորհներու հասոյթները։

—Կոստանդին իշխանին պալատական մարաջախտը պաշտօնական գեկուցում մը հրատարակեց որով կը հերքէ թէ իշխանը Նէօյօրքի անօրէնին հետ խօսած ատեն, ամբաստանած ըլլայ զօր. Սմոլէնսքին, պատերազմական նախարարը։

—Լոնտոնի հելլենական գործակատարը հեռագրած է Աթէնք թէ Յունական փոխառութեան համար Լոնտոնի դրամատէրները մեծ տէրութեանց երաշխաւորութիւնը անհրաժեշտ չեն համարիր։

—Աթէնքի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը նախարարական փոփոխութեան մը չի փափաքիր։ Մ. Զայմիս գօնթրօլի, պահանջատէրներու հետ համաձայնութեան ծրագիրներէն զատ ծովային եւ պատերազմական կարեւոր փոփոխութիւններու մասին ալ առաջարկներ պիտի ներկայացնէ։

—Աթէնքէն եկած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ հելլենական կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց պատասխանները կը սպասէ հասկնալու համար թէ անոնք պիտի երաշխաւորե՞ն տուգանքի փոխառութիւնը։

Տէօյչէ Պանքը հաւանած է 30 միլիոն ֆր. փոխ տալ Յունաստանի 4 % տոկոսով եւ մեծ տէրութեանց երաշխաւորութեամբ։

Ծերակոյտը նիստի հրաւիրուած է մէկ ամսուան ժամանակ ելմտացոյցը քուէարկելու համար։

—Յունվ. 25 ին Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ժամ.ը առանց բացառութեան յարգանքով բայց խստիւ կը քննադատէ գահաժառանգ իշխանին զեկոյցները, ճախող եւ անպատշաճ կոչելով զանոնք։ Մ. Ռալլի զանազան խօսակցութեանց առթիւ հերքած է Կոստանդին իշխանին մէկ քանի յայտարարութիւնները։ բայց յանձնարարած է բացարձակ ոչէս յուզել արքայական ընտանիքը եւ զսպել բաղձաքական կիրքերը։

—Զօրավար Մէնօթթի Կարիպալտի արտօնութիւն ուզած է Տոմոբոսի պատերազմին մէջ սպաննուած Մ. Ֆրաթթիի ոսկորները Իտալիա փոխադրել ւ համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՂ. ԺՈՂՈՎ. — Բաղ. ժողովը երէկ իր նիստ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Սռեփան փաշա Ասլանեանի եւ զբաղեցաւ գլխաւորաբար յարաբերական խնդիրներով։

—Երէկ Տնտեսական Խորհրդոյ դիւանն պահ մը ներկայացաւ Բաղ. ժողովոյ եւ Պատրիարքարանի ներկայ տաբուան ելմտացոյցի մասին ինչ ինչ բացատրութիւններ տուաւ. այս մասին վերջնական որոշում մը յառաջիկայ նստին թողուեցաւ։

—Տիկ. Մատաղեան ընկերակցութեամբ Տքթ. Շիլլինեան էֆ.ի երէկ Բերայի ազգատուններուն տուներն այցելեց, ազքատախնամին դիմող հիւանդաց խնկական պէտքերն ճշդելու համար։

Ս փնաարի աղքատախնամն թող օրինակ առնէ։

—Նախը՝ թաց առաւօտ Սամաթիոյ կայարանի մեծ սրճարանին մէջ որ եկեղեցւոյ սեփականութիւնն է, Նոյն թաղի աղքատախնամի մէկ քանի անդամներն 300 ղրշ.ի ժամանակի հանգանակութիւն մը ընելով, թաղին յետին աստիճան աղքատներուն հաց եւ ածուխ բաշխեցին։

—Գարակէօմրիւկի աղքատախնամն ալ գովելի գործունէութիւն մը ցոյց տուաւ. Ս. Ծննդեան օրը թաղին աղքատներուն յատուկ գումարներ եւ վերջին ցուրտ օրերուն մէջ ալ ածուխ բաշխելով։

Պալաթու եւ Սալմաթօմրուքի թաղերուն աղքատներն ինչ ըրին արդեօք. այդ խեղճերուն վիճակն հարցնող մնտուող չկայ։ Պալաթու Թաղ. Խորհուրդն կազմալուծեալ վիճակի մէջ է, թաղին գործերն գրեթէ մէկ անձի ձեռք մնացած է, բարեդէշ հայր սուրբն ինչո՞ւ արդեօք չփութայ կազմակերպել Թաղ. Խորհուրդն, ապահովելու համար թաղն մխիթար թաղական ազգի մը քմահաճոյքէն։

—Տնտեսական Խորհրդոյ որոշմանց շարքին մէջ կը տեսնուի թէ Մագրէշլիքի Ազգ. վարժարանաց ի նպաստ

վիճակահանութիւնը կազմակերպուելով այդ մասին արտօնութիւն խնդրուած և Տնտեսական Խորհուրդն ալ արտօնած է զայն։ Ինչպէս անցեալ օր ծանուցած էինք, Մագրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդն ասկէց երկու տարի առաջ ալ այդ նպատակով վիճակահանութեան մը ձեռնարկած, շատ մը տոմսակներ ծախած և վիճակահանութիւնն չէր կատարած։ Տնտեսական Խորհուրդն արտօնութիւն տալէ առաջ այս մասին տեղեկութիւն առա՞ծ է։

Ժողովուրդն ի՛նչ ապահովութիւն պիտի ունենայ թէ այս անգամ ևս տոմսակներն գնելէ յետոյ դարձեալ վիճակահանութիւնը փորձանքի մը չպիտի պատահի։

—Գոհունակութեամբ կը տեղեկանանք թէ ականաւոր Տքթ. Խաժերեան էֆ. յաջողած է իր գաղինէն վերապրելու և ըստ առաջնոյն աշխատութեան ձեռնարկած է։

—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը երէկ իր նիստը ըրաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը ատենապետութեամբ Նշան էֆ. Փափազեանի և զբաղեցաւ ի մէջ այլոց հետեւեալ խնդիրներով. 1.—Եէնիգաբուի Թաղ. Խորհուրդը գանձանակի մասնաժողովի մը կազմութեան վերաբերեալ կանոնագրի ծրագիր մը մատուցած և վաւերացումը խնդրած լինելով, Խորհուրդն նկատելով որ իւր թաղային ներքին խնդիր իրեն չի պատկանիր հարկ չտեսաւ զայն վաւերացնել։ 2.— Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական Յանձնաժողովոյ կողմէ ներկայացեալ երեք օրինակ կտակագրին վաւերացումը կատարեց։ 3.—Բաղ. ժողովը Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական ժողովոյ կազմութիւնը ծանուցած լինելով գոհ եղաւ խորհուրդն այդ կազմութենէն և որոշեց ծանուցանել զայն։ 4.—Բօղէչի Ազգ. տեղապահն առաջարկած լինելով տեղւոյն Թնդրակատար վանուց սեփական յանցկուռ վաճառեալ ոտարքէից արժէքին մի մասն յատկացնել վանուց ամբողջ պարտուց, բանուոր գանձից սոյն առաջարկութիւնն և որոշեց իւր հաւանութիւնն տեղեկացնել Բաղ. ժողովոյ։ 5.—Մագրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը գիւղին վարժարանաց ի նպաստ վիճակահանութեան մը կազմակերպութիւնն առաջարկած լինելով, ընդունուեցաւ՝ խնդրուեցաւ Ս. Պատրիարքէն հարկ եղած թաքրիրն ուղղել ձեռնհաս իշխանութեան։ 6.—Երզնկայի Առաջն. Տեղապահին կողմէ ներկայացած ժառանգական խնդրոյ մը մասին կարեւորն անօրինեց։ 7.—Այսնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ Այնթապի, Բերայի, Թօփգաբուի և Ղալաթիոյ եկեղեցեաց հողային և կալուածական խնդիրներով։

—ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ Խորհուրդը գումարեցաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ատենապետութեամբ Տօքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի։ 1.— Խորհուրդն վերստին զբաղեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ հաստատելի վարժապետանոցի խնդրով և զայն բաւական հասունցած նկատելով որոշեց խնդիրն առաջարկութեան ձեւին տակ մատուցանել Պատկ. վարչութեան, հանդերձ հաստատելի վարժապետանոցին ծրագրով, զոր պատրաստած էր ի ձեռն յատուկ մասնաժողովոյ։ 2.— Ս. Յակոբայ որբանոցին մէջ տեղի ունեցած քննութեան դէպքին վրայ՝ նոյն շրջանակի կրթական այցելու տեսչին տեղեկութիւններն լսելէ յետոյ, որոշեց այս մասին իւր կարծիքն ու տեսութիւններ ի պաշտօնէ հաղորդել Ազգ. Հիւանդանոցի վարչական յանձնաժողովին։ 3.— Խորհուրդն որոշեց հրաւիրել նաեւ յիշեալ յանձնաժողովն որ հաճի վերակազմել Ս. Յակոբայ որբանոցի յատուկ կրթական խնամակալութիւնն, որուն մէջ ըստ օրինի պարտին գտնուիլ երկու անդամ Ուսումն. Խորհրդէն։ 4.— Վահան էֆէնտի Գալըպճեան առուն եւ բերնաարդն 30-40 հատի չափ Օսմ. դասագիրքեր նուիրած լինելով ի պէտս դասատուական վարժարանաց, Խորհուրդն յանձնեց Գրենական Յանձնաժողովին յղել այդ գիրքերն դասատուական կարօտ վարժարաններու։ 5.— Տեղեկանալով որ Բերայի Եսաեան վարժարանին մէջ ուսանողաց միոյն վրայ գանակոծութեան դէպք մը տեղի ունեցեր է, որոշեց յաջորդ նիստին մէջ այս մասին խիստ քննութիւն մը կատարել։

Խորհուրդն առանցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ 10ի չափ մասնաւոր խնդիրներով։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ, Բերայի Արհեստանոցին մէջ։

—Ըստ փափաքանաց Ս. Եկեղեցւոյս պատուարժան եկեղեցական դասուն և Թաղ. Խորհրդոյս՝ Թաղիս բարեխնամ քարոզիչ Գեր. Տ. Ներսէս Վարդ. Դանիէլեան հանդերձեալ է (Յնվ. 18) յառաջիկայ կիրակի օր Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոջ Թաղիս, ի հանգիստ հոգւոց երջանկայիշատակ ծնողաց նորին բարերար Տեարց՝ Վահմ. Մաթէոս և Աբրիկ Ունճեան հարազատաց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

Ս. ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ — Գ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Իւսկիւտար. Նոր Թաղ

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ

«Բիւրակն»ի հիմնական խմբագիրը խնդրը չհասած գործերու մէջ մանել կուզէ. բաւական աղէկ գիտենք իր մասնելու եղանակը, ուստի չենք ուզեր մտահոգութեան նոր բեռ մը ըլլալ իրեն համար։ Կը վերջացնենք, ցաւ յայտնելով որ տակաւին հիւանդի առաջդիմութիւն մը ըրած չեն ո՛չ իր ծրագրամոլ միտքը և ոչ իր դժուար եղը։ Թո՛ղ գոլէն գիրար, որչափ որ կուզէ, հասարակութիւնը միշտ զուարճութեան մը պէտք ունի, մանաւանդ սա՛ ձմրան ցուրտ օրերուն։

Ցաւով կիմանանք թէ, ինչպէս կըրեւի արդէն մեր Ներքին Լուրերուն մէջ, Իզմիրի երեւելի ազգայիններէն ծանօթ վաճառական Եսայի էֆ. Եսաեան անցեալ Բշ. գիշեր ժամ $2\frac{1}{2}$ին մէջոցները Թիլպէն դարձած պահուն իր բնակարանին մօտ, քարափին վրայ, անծանօթ չարագործի մը կողմանէ դաշոյնի չորս հարուածներով սպաննուեցաւ։ Ոճրագործը Եսայեան էֆ.ի վրայ գըտնուած ժամացոյցը դրամը և այլ արժէքաւոր նիւթերը կողոպտած է։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Երէկ մեծ հանդէսով տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը Համիտիյէ մզկիթին մէջ, ուր Վեհ. Սուլթանը ուրբաթի աղօթքը ըրելէն յետոյ, նոյն հանդէսով կայս. Պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ էին հաբէշական պատուիրակ կոմս Լէոնթիէֆ և իշխան Աթօ Եոսէֆ, Հելլենական դեսպան իշխան Մավրօքօրտաթօ խորհրդականին հետ, ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսը և ուրիշներ։ Ասոնցմէ ոմանք սենեկապետի մը միջոցաւ կայս. մեծարանքներուն արժանացան։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Երէկ Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ հաբէշական պատուիրակ Լէոնթիէֆ կոմս և իշխան Աթօ Եոսէֆ մասնաւոր արտօնութեամբ Վեհ. Սուլթանին ներկայացան։ Պատուիրակները մօտերս Հաբէշստան պիտի ուղեւորին։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.—Իտալական դեսպանը և դեսպանուհին Տիկ. Բանօա հացկերոյթ մը տուին Եշ. գիշեր. ներկայ էին ռումանական դեսպան Մ. Ճուվարա. Սէն Ճերան դեսպան Մ. Պ..քին, ռուս դեսպանատան գլխաւոր գործակատար Մ. Բէչքօֆ կնոջը հետ, Մ. Մաքսիմօֆ. գօմանտան Պէաճէ և ուրիշներ։

ՁԻՒՆԱԿՈՅՏԻ ՄԸ ԶՈՀԵՐԸ.— Կիւմուշի մօտ Զոլոտա ըսուած տեղը շոգեշարժ աղօրիքի գործարան մը կայ, որ կը պատկանի Մ. Ծօն Թօմըղնի և ողուն։ Աղօրարանին մօտ կը գտնուէր տնակ մը ուր կը բնակէին Տիկ. Մարկարիթ իր երկու մանչերուն և թոռանը հետ, որուն հայրը աղօրարանին մեքենագործն էր։ Անոնց հետ կը բնակէր նաեւ իրենց ազգականներէն Մ. Բէթրօ։ Անցած կիրակի երբ բնակիչքն անդամները սեղան նստած էին, լեռնէն ձիւնի խոշոր կոյտ մը ըլլելով, գլտորեցաւ տնակին վրայ, զոր ամբողջովին կործանեց, տակը թաղելով խեղճ տնեցիները։ Տիկ. Մարկարիթ, մեքենագործ ղուակը և թոռը մեռած դուրս հանուեցան փլատակներուն տակէն։ Մ. Բէթրօ երկու օր ետքը դուրս հանուեցաւ ողջ, բայց գրեթէ կիսամեռ. ձեռքը բռնադի մը չէր բռնած էր։

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՑ.— Սերպ կառավարութիւնը հետեւեալ պատուանշանները տուաւ.

Ս.Սավայի մեծ պատուանշանը տեղական մամուլի տնօրէն Պէհճէթ պէյին։

Նոյն կարգին պաշտօնատարի աստիճանը վերոյիշեալին օգնական Հըֆզի պէյին։

Թաքովէի մեծ պաշտօնատարի աստիճանը գիրքերու գրաքննութեան ժողովին նախագահ Ապտիւլ Հաքիք պէյին։

Միեւնոյն կարգին գոմանտէօրի աստիճանը յիշեալին օգնական Սուպհի պէյի և Յունաց Պատրիարքարանին թուրքերէնի քարտուղար Ժան Պլօրօզ էֆ.ին։

ԱՆՏԻՈՔԻ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԽՆԴԻՐԸ.— Արդարութեան Նախարարութիւնը Յունաց Պատրիարքարանին դիմումներուն վրայ հաւանեցաւ առ այժմ չվաւերացնել Անտիոքի Յունաց Պատրիարքական տեղապահին ընտրութիւնը. Անտիոքի սինոդը երկու կուսակցութեան բաժնուած է կ'ըսուի, որոնց մին կը պաշտպանէ Տ. Սբիրիտիոն պատրիարքը, մինչդեռ միւսը կը պնդէ որ Պատրիարքը հրաժարեցուցած միայ։

ԱՃԱՌՆԵՐԸ.— Պետական խորհուրդը վերջնապէս որոշած պիտի ըլլայ կ'ըսէ Մօնիթէօռ, թոյլ չտալ որ աճառներուն մէջ հարիւրին 1 կամ 2էն աւելի հող խառնուի։

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ.— Ավրատհիսարի Մուրատլը չիֆթլիքցի Նաչօ աւազակը անցած Գշ. զէնքերով մէկտեղ Սիրող գացած և հնազանդութիւն յայտնած է տեղական իշխանութեան։

ՁԻՒՆԷՆ ԵՏՔԸ.—Հինգշաբթի կէս օրէն ետքը ձիւնը դադրած էր արդէն։ Ուրբաթ առտու հարաւային հով մը սկսաւ փչել. գետինը դիզուած և տանցուղարձին տակ քարացած ձիւները սկսան կակղանալ, մեծ հրապարակներուն վրայ թաղապետութիւնը գործաւորներ բանեցնելով ձիւները վերցնել տուաւ։ Այսօր թրամվէյները սկսան բանիլ։ Սակայն ձիւնին յաջորդող հարաւային հովը ալ շոգենաւներուն և նաւերուն հանդարտիկ երթեւեկութիւնը չի բերաւ իրեն հետ։ Վօսփոր բանող շոգենաւները ընդհանրապէս չկրցան Պէշիկթաշ հանդիպիլ։

—Երէկ Տրապիզոնէն եկող Ռուսական Ռոսոֆ շոգենաւին 350 ոչխարներէն 50ը ծովը թափեր են։ Նախընթաց օր Սամսոնէն եկող ձկնորսի երկու նաւակներ Ենիքէօյի առջեւ ընկղմեցան։ Ձկնորսներէն մէկը Նիքօլի խեղդուեցաւ։

—Երէկ Ռիի առջեւ ածուխ բեռցած եռակայմ շոգենաւ մը քանի մը օր առաջ ջուր առնելով հինգ վայրկեանի մէջ ընկղմեր է։ Նաւուն 10 նաւաստիները ազատեր են ամբողջովին։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու ընկերութիւնը ձիւն աւլող մեծ մեքենաներ բերել տուած էր Եւրոպայէն։ Այս քանի մը օրուան ձիւնին երկաթուղիին ճամբաները գոցուած ըլլալով, այդ մեքենաներուն միջոցաւ ձիւները վերցուեցան և երկաթուղին իր երթեւեկութիւնը կատարեց անխափան։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ.—Մօտ օրէն Թուրքերէն լրագիր մը պիտի սկսի հրատարակուիլ Հանիայի մէջ։

ԿԱՅՍ. իրատէ մը կարտօնէ Քօրոսի (Լէմնոս կղզ.) և Բէօէրիչէի (Մանասթր.) մէջ մէկ մէկ Յունական եկեղեցիներու շինութիւնը և Միթիլլիի Յունական Ս. Աստուածածին եկեղեցիին վերաշինութիւնը։

ԱՐՄՏԻՔԻ գինը Եւրոպայի մէջ հարիւր բարայի չափ բարձրացեր է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ.— Մօնիթէօռ իր երեկուան թիւին մէջ մասնաւոր յօդուածով մը կը գանգատի Մախսուսէի Գատըգէօյ և Հայտար բաշա երթեւեկող շոգենաւներու անկանոնութեան, դանդաղութեան և ամէն ժամ ուղեւորները վըտանգի մէջ գտնելնուն համար։ Մանաւանդ քանի մը օրուան ձիւնին այդ անկանոնութիւնները իրենց վերջին աստիճանին տարուելով անտանելի դարձան գրեթէ։ Հինգշաբթի օր թիւ 5 շոգենաւին նաւապետը ըսաւ թէ շոգենաւը առաւելն իրկուան ժամը 11ին պիտի մեկնի Գատըգէօյ։ Այդ ժամուն բոլոր Գատըգէօյցիները շոգենաւին մէջ հաւաքուած ի զուր կ'սպասէին որ շոգենաւը մեկնէր։ Անդիէն նաւապետը խօսք առնելով կ'ըսէ թէ իր ստացած մէկ նորագոյն հրամանին համեմատ 12ին ճամբայ պիտի ելլայ, բարեբաղդաբար յաճախորդներուն մեծ մասը, որ թուրք էին, փափաքելով վարկեան առաջ տուն հասնիլ իֆթարը կատարելու համար, ստիպեցին նաւապետը որ շըտապէ և ժամ $11\frac{1}{2}$ին ճամբայ ելլէ։

Իգտամ բոլորովին համակարծիք ենք կըսէ, Մօնիթէօռի գանգատներուն։ Վասն զի Գատըգէօյ Հայտար-Փաշայի գիծերը մեծ հասոյթներ բերելով հանդերձ, ցաւալի է որ շոգենաւներուն մէջ կանոնաւորութիւն չկայ։

ՄԱԼԻՄԱԹ Գերմանիոյ կայսեր կենսագրութիւնը ընելով կը խօսի Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամական անկեղծ յարաբերութեանց վրայ։ Իրաւ է թէ կ'ըսէ երկու տէրութեանց բարեկամութիւնը Վիլհէլմ Բ. էն առաջ կ'ըսկսի, բայց այդ բարեկամութիւնը ալ աւելի ամրացաւ երբ Վիլհէլմ կայսրը այցելեց Պոլիսը և տեսակցեցաւ Վեհ. Սուլթանին հետ, որուն կորովամտութիւնն ու առողջ դատողութիւնը շատ մեծ ազդեցութիւն մը թողուցին Ն. Վեհափառութեան Վիլհէլմ Բ. Թագաւոր-կայսեր վրայ։

ԿՐԵՏԷ.— Աթօզրոն գեղացի լրագրապետ Բաքազաքի որ Յունաստանի մէջ վերադարձած էր, սկսաւ հրատարակել դարձեալ իր Յունարէն թերթը։

ՁԻՒՆԸ ԵՒ ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը իր անձնական գանձէն մեծկակ գումարներ նուիրեց աղքատներուն ածուխ և ուրիշ անհրաժեշտ պիտոյքներ բաժնելու համար։ Կայս. իրատէ մը կը հրամայէ նոյնպէս որ սանձ դրուի ածխավաճառներու շահագիտութեանց և ածուխի գինը որոշ սահման մը ունենայ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ հեռագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսրը Վեհ. Սուլթանին, պատասխանելով իրեն բաշխուած շնորհաւորական հեռագրին։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

ԵՍԱԵԱՆ ԵՍԱՅԻ ԷՖԷՏԻԻ

ՍՊԱՆՈՒՄԸ

Յունվ. 13 թուականով Իզմիրէն գըրկուած գրութիւն մը հետեւեալ գոյժը կը հաղորդէ.

«Զարհուրելի ոճիր մը գործուեցաւ հոս երէկ գիշեր ժամը $2\frac{1}{2}$ին։ Եսայի էֆ. Եսաեան, որ կը պատկանի համանուն մեծ վաճառատան, փոտարբար սպաննուեցաւ մարդու մը կողմէ, երբ Սբօրթինկ Քլիւպէն ելլալով, իր բնակարանը կերթար, քարափներուն վրայ։ Եսաեան էֆ. անցորդներուն կողմէ վերցուեցաւ, բոլորովին արիւնթաթախ։ Մարմինը չորս տեղէ վիրաւորուած էր դանակով։

Ժամը 3ին Եսաեան էֆ. հոգեվարքի մէջ պիտի տար իր տան մէջ, որուն հրաւիրուած էին Տիլլէր Զարեհ էֆ. և կուսակալութեան քաղաքական գործերու տնօրէն Արմենակ էֆ։ Չը գիտցուիր թէ սպաննութեան շարժառիթը ի՛նչ է։ Ոճրագործը մեծ փութով կը փնտռուի։ Եսաեան էֆ.ի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Յունուար 13ին, երեքշաբթի օրը։

Եսաեան էֆ.ի սպանութիւնը ազդր է նաւավար Միխալ։ Ասիկա կըսէ թէ մարդասպանը կարճահասակ, երկար բալթոյով, լայն գլխարկով մարդ մըն էր. Եսաեան էֆ. «մի՛ զարներ բալիքարիս, բաւական է» պոռացեր է։ Միխալ հալածեր է զայն թէեւ, բայց փողոցները թափուր ըլլալով չէ կրցեր բռնել ալ զայն։»

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 28 Յունվ.—Փարիզի ռուսական դեսպան Պառոն Մորէնհայմ այսօր իր հրաժարական նամակները յանձնեց Հանրապետութեան Նախագահին։ Իրեն կը յաջորդէ Մ. Ուռուսօֆ։

ՀՌՈՄ.— Արմուիքներու տուրքին ջընջումը խնդրելու համար գումարուած միթինկը խափանուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ։ Գործաւորներ բնակող արուարձանները մանաւանդ շատ յուզուած են։

ՄԻԼԱՆ.— Ոստիկանութիւնը արգիլեց հաւաքումները։ Յուզումը սաստիկ է գործաւորական թաղերու մէջ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Միլան թագաւորը այսօր ստանձնեց սերպ բանակին հրամանատարութիւնը։ Յայտարարեց թէ վերին հրամանատարութեան համար կազմակերպութեան նոր ծրագիր մը կը պատրաստէ։

ԱԹԷՆՔ.— Մ. Լիվիտիս նորոգեց իր ամբաստանութիւնը Մ.Մ. Սաքթուրի եւ Թրէզիսի դէմ որ Թուրքեւհելլէն պատերազմին ատեն կը հրամայէին հելլենական նաւատորմին։

Պատասխանատու կը բռնէ զանոնք նաւատորմին անգործութեան, և օրէնքին տրամադրութիւնը գործադրել կը պահանջէ անոնց նկատմամբ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 17 Յունվ. 98

Օսմ. Քօնսօլիտ	դրշ.	24—14
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	12—
Բանքէյի երկաթուղի	Ֆրգ.	112—50
Օսմանիէ	»	411—
Բաիօրիթէ	»	468—
Քաղաքներու պարտաթուղթ.	»	460—
Պանգ Օթթօման		564—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	7—10
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108—12
Մէթալիք	94—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—32
Գաղղիական »	87—06
Գրիմից	51—03
Ռուսլ Թղթադրամ	8—56

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ[րց] Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Իւ..նէ [illegible] վրայ, [illegible] Զը[illegible] դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով ... և բոլորովին [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ... [illegible] ... և ... [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թըմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, ... ցաւ ... առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձեւերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ. կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղթիլ[illegible]ք կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, Բի. 1 Խ[illegible] ...։

Տօքթ. Տ. Ալախվէրտի

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ամէն օր մինչեւ կէս օր ձրիանց կընդունի իւր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ատէտսի, Թիւ 124.

Վկայեալ [illegible] հիւանդները [illegible]

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

Գրպանի Յուշատետր-Օրացոյցը

Կը ծախուի հետեւեալ գիներով.

Ընտիր լաթակազմ	$2\frac{1}{2}$	դրշ.
Նոյնը ոսկեզօծ ճզմանով	4	»
» շագրէն	$7\frac{1}{2}$	»
» ընտիր թղթի վրայ	15	»

Կեդրոնատեղիք Զ. Թերզեան գրատուն, Վալիտէ Խան թիւ 16 և Սուլթան Համամ Պապասեան գրատուն թիւ 16։ Կը գտնուի Բերա հայ ծխախոտավաճառաց, Գալաթա՝ Վօյվօ և Ռոմանի թղթավաճառանոցները և Պոլիս բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։

6—15

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ

Իւսկիւտար

Վարժարանիս երկրորդ շրջանը կը սկսի Յունվ. 20 ին։ Գիշերօթիկ աշակերտուհիները պիտի վերադառնան Յունվ. 19ին։

Այս տարի նոր դիւրութիւններ կընծայուին Ֆրանսերէն, Գերմաներէն, Դծագրութիւն, Մարմնամարզ և Արուեստանութիւն ուսանողներուն։ Եւրոպացի կիրթ հիւանդապահ մը հաստատուած է վարժարանին մէջ։

Նախակրթարանի և Գոլէճի ուսումներու կատարեալ ընթացքներ։

Հիմա է նոր աշակերտուհի զրկելու ժամանակը։ Ուրիշ տեղեկութիւններու համար գրել առ Տր. Փաթրիք, Պայպըլ Հաուսի նարհէ։

7—9

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԼՕՔՈՒՄԻ

Սարգիս Ալամեան

ԷՍԻՐ ՋԱՄԻՔԻ ԴԻՄԱՑ ԹԻՒ 57

Ուր կը շինուին ամեն տեսակ պատէժի, Ֆըստըգլը, Ֆընտըգլը, վանիլեալը և պարզ օգումներ։

Այս գործարանին լօգումները միշտ առաջին կարգի են։ Գիները չափաւոր դրւքեն յանձնարարութիւններ ալ կընդունուին։

219

Թ Ո Մ Ա Ս Ո Ւ Ի Լ Ս Ը Ն

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3637	Դօնկօ	2936	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հըրօ	775	Մարդէլլօ	3769	Ցիլլիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	48 1	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	18 2	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2353	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրասօ	1076	Տրարօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2319	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	23.4	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2461	Իտալօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	15.0	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքինօ	487
Գալիբսօ	1337	.բադօ	148.	Քլեօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	24 9
Գամէօ	1.44	Օթէօ	954	Քօլբիօ	.307	Բալէրմօ	1.37	Վասօ	19.4
Գադօ	1094	Ֆրնլանտ	.8.8	Քօգնօ	1100	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Ր[illegible]	1663	Ենտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1200
Գոլօրատօ	4235	Կեդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Պասանօ շոգենաւը, նաւապետ Հէյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 18ին և Փետրվար 2ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

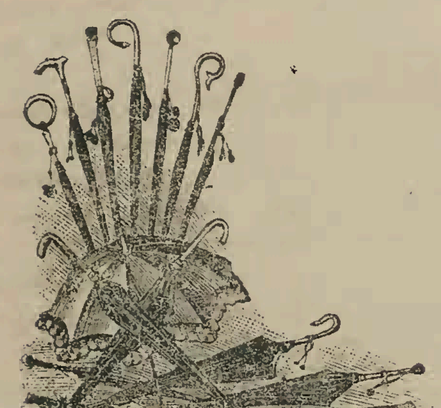

ԱՆՍՏԳԻՒՏ ԱՌԻԹ

10.000 ՀՈՎԱՆՈՑՔ

ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

20 0/0 աւելի աժան գներով։

Ուրիշ վաճառատանց մէջ ծախուածներէ։ Աւելի տոկուն եւ աւելի ճաշակաւոր։ վաճառ հանուած են

ՄԱՍՆԱՒՈՐ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ղ ԷՖԹԻՄԻԱՏՈՒ

ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Պաղչէ Գաբու Թիւ 1, Եօրկիատի խանի տակ

Ցիշեալ պատուաւոր վաճառատունը յանձնարարելի է իւր ապրանաց տոկունութեան, աժանութեան եւ ճաշակի կողմանէ։

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գիները վերջին ընդլով նշանակուած են ապրանաց վրայ։

Կը նորոգուին նմանապէս պատռած հովանոցներ ճաշակաւոր եւ տոկուն կտաւներով։

22—30

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Ցնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ'Իթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագրեալներու վճռ. 1 Միլիառ 123,000000

1895ի տարեշրջան

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Ցաւնեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիառ	141,00000

Ցեղեկութեան տեղեկագիր

Շահաբաժիններու բարեձևմբ և ապահովագներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն յրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի եաքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համ դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա [illegible] խան, Ղալաթիա

ՄՌՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պօրտոյի, Մէլիկրոպոլսի և Սեւ Ծովի միջև բանող

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անսիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյալըր	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կաարբին	1500
Պարթօնիս	2500	Կրւէյն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ռուխթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31։ Ճէյմս Սգոթս Լիվըրբուլ

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՅԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

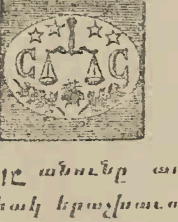

Եւ Գուխթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւն ներն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու միջման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքն եղած է

Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չի շփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս տեսակի միայն, այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին բարւոքման փորձառութեամբ։

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, սա կցեալ գործարանի նշանը և Գուխթօֆլը անունն է. ամբողջովին գրուած։

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօաթօլի եղբարք, Պօն Մառշէ, 354, Բերայի չիտակ ճամբան, ուր յաճախորդներըկատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ոև է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։

ԳՈՒՍԹՕՅԼԸ և ԸՆԿ.

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

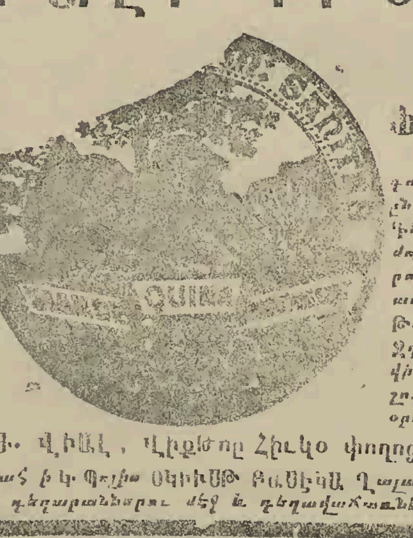

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել նաղաչիները, տկարները, կանայք, տղայք ծերերը, եւ ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Միանանց և Զըղայնին ու Քէկրային զօրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան սակաւութեան, նիհարութեան, թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կ'ըրպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 507

Ընդհ. և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՔԱՍԷՆՏ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 33. քանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փոտեցնելու.

Ընդունուած է անասնաբոյժներու և անասնաբոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցռւկի վէրքը, ծունկի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.

Վերուկէս Փր.ով ուղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէվիքի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 28 52

ՇՈՒՐՔՈՒԹՈՒ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1897 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 12ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՑՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօտիզէն Ելնող շոգենաւեր

1 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Դրչ. Օրթ. Պէշիք.
1 15 Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշք.
1 15 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Դգկ.
1 40 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Զէնկ. Պէյլ. Դգկ. Պշք.
2 30 Պէյք. Բշպճ. Ենք. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Վնք. Զնկք. Պէյլ. Դգկ. Պշքթ. Դպթշ.
2 30 Եէսմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշէ.
3 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Զպքլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Դգկ. Իւս.
3 0 Ր. Ա. Դվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
5 — Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
5 30 Պէյգ. Բշպ. Զպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զէնկ. Պէյ. Դգկ. Պէշիքթաշ.
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյգ. Ենք. ՍԹն. Գնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշք.
7 15 Ենմ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, Ենք, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվք, Դրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք, (Պէյքօզի զիրզար շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)
7 45 Պէյգ, Բշպ. Ե ք, Գնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ Արն. Վնք Զնք. Պէյլ, Օրթք, Դգկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ր, Դվ, Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Դգկ. Իսկ.
9 — Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենք. ՍԹն. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշք.
9 45 Ենմ, Մէզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք Ենք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Զնք. Պէյլ. Դգկ. Իւսկ.
10 15 Ենմ. Մզպ, Պէօյք. Թրպ. Եէնք. Միրկ, Ր. Հիսար Պէպ. Արնվ. Դրչ, Օրթ. Պէշկ.

Կամուրջէն Վօտիզ մեկնող շոգենաւեր

3 — Պշք. Օրթ. Դրչ. Արվք, Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
3 20 Իսկ. Դգկ. Պէյլ, Զնկ, Վնք, Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպգ Բշպ. Պէյգ.
3 40 Դապ. Պշկ. Դգկ. Օրթ, Պէյլ, Զնկ, Արվ, Գնտ Ա. Ր, Հս, Գնլ, Մրկ. Ենք. Բշպ, Պրգ. Թրպ, Պէօյ, Մզպ, Ենմ.
4 30 Պշկ, Օրթ, Դրչ. Արն. Պէպ. Ր, Հ. Մրկ ՍԹն. Ենք. Թրպ, Պէօյք, Մզպ, Ենմ,
5 15 Դպթ. Պշկ. Դգկ, Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք, Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ, Զպք. Բշպ. Պէյգ,
6 — Դապ. Պշկ. Օրթ, Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ր. Ա. Դվգ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ Ենք. Պէյքգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 15 Պշք, Օրթ, Պէյլ, Արվ. Ր Հս. Պօյճ, Գնլճ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 5 Պէշ. Դգկ, Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պրգ. Մզպ. Ր. Ա. Դվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Իսթ Ենք, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ,
10 50 Դապ. Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պրգ։ Պէպէքէն Ենմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր, Հս, Մրկ. ՍԹէն. Ենք. Թրպ, Պէօյ, Մզպ. Եէնմահալլէ
11 40 Պշքթ-Դգկճ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշք. Օրթ. Դրչ. Արնվ. Պէպ.

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 13 25 Միտիլլի, Իզ'միր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Դշ. 11/26 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 15 27 Տարտանէլ, Ալնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Շբ. 17/29 Իւէպօլու. Սամսոն, Կէրէսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՆԱԿԻՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պօրտոյի միջև կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Փրանք
Բ. » 175 »

Ողջունելի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (3)

ՆԱԴԷԺԴԱ ՏԱՍՏՐԻ

ՔՍԱԿԱԿԻՐԸ

(ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՎԷՊԸ)

Թափառեցաւ քաղքին շուրջը, առանց իր բարեկամներէն և կամ ընտանիքէն մէկուն պատահելու, մինչեւ որ մութին ծալքերը վար իջան։ Այն ատեն, առանց մէկէն տեսնուելու Բալլի տաճարը մտաւ։

Հոն՝ պատնէշներէն մէկուն մէջ խորշ մը գտաւ և անոր մէջ դնելով հագուստները՝ որոնցմով հայրը զինքը ծածկած էր՝ կորդ մը կիր ծեփեց վրանին ու ապահով թողուց զանոնք։

Անկէ ետք, ալ չուզեց Բուշբաքուրա մտնել և որովհետեւ երկաթադարդ ու սիրուն էր, չէր վախնար ուրիշ քաղաք մը երթալով, անկախ վիճակի մը մէջ հոն իր բաղդը փորձելու։

Այսպէս, Քրիշնա Սէնկ ան գիշերը իսկ թողուց քաղաքը և առանց կանխամտածուած խորհուրդներու, պարզապէս ինքզինք ճակատագրին յանձնած, դէպի հիւսիս քալել սկսաւ, առանց գիտնալու թէ ուր պիտի յանգէր ճամբան։ Եւ մինչեւ ոտուըներուն փոշոտուիլը քալեց, կերաւ ինչ որ պտուղ ու արմատ գտաւ, բնացաւ պատահած տեղը և միշտ վարուեցաւ մարդու մը պէս՝ որ ո՛և է կարեւորութիւն չտար իր կեանքին։

Եւ այսպէս, անտառներէն, լեռներէն, անապատներէն, վայրի երկիրներէն ու ջրերէն անցաւ, մինչեւ հասաւ մեծ քաղաք մը՝ որուն համար իրեն ըսին թէ Ցարաքուրան էր, մայրաքաղաքը գունդով իշխանին՝ (au disque) որուն աշխարհի յիշատակելից իշխանները հպատակութիւն կը յայտնէին։

Եւ Ցարաքուրայի իշխանն ալ արդէն չունէր, հապա միակ աղջիկ մը՝ որ աշխարհքի ամենէն սքանչելի իշխանուհին ճանչցուած էր։ Ճանապարհաքի էր անոր անունը, ինը տարին դեռ չէր անցած և ուսումնքին կը հետեւէր Ցարաքուրայի իշխաններու Դպրոցին մէջ։

Այդ Թոճանքիմարը, կամ իշխաններու Դպրոցը մասնաւորապէս իշխանական ընտանիքին անդամներուն կըրթութեանը յատկացուած հաստատութիւն մըն էր, և ամբողջ գաւառին թաքի ժամերուն, պահապան զինուորներու խումբ մը կը սպասէր միշտ դուրսը ու դասէն ետք, ամբողջ ճամբան իշխանուհին և անոր ընկերներուն կընկերանար։ Թագաժառանգը նախարարին տղան, Սպարապետին և ազնուական ընտանիքէ ուրիշ տղաքներ էին Ճանապարհաքի իշխանուհիին դասընկերները։

Պատահեցաւ որ Քրիշնա Սէնկ դըպրոցին գտնուած փողոցէն անցնի և պահապաններէն մէկը՝ որ Սէնկի բնտանիքէն էր, զայն ճանչնայ իբր իր ցեղին մէկ տղան, և, աչքափ աղուոր ու քաջոր պատանիի մը կորսուած բաղդին վրայ խղճալով, քովը կը կանչէ զայն և ով ըլլալը կը հարցնէ։

Քրիշնա Սէնկ տղուշ ձեւանալով, պատասխանեց թէ ինքզինքը չէր ճանչնար և թէ թափառական կը շրջէր այնքան ատեն, որչափ որ կը յիշէր և թէ երբէք ծնողք չէր ունեցած։

Այն ատեն, Ճանապարհաքի իշխանուհին զաւակ մը չուր խնդրելու համար դպրոցէն դուրս ելաւ, և Քրիշնա Սէնկի գեղեցկութեան ու վայելչութեան վրայ զարմացած՝—թէեւ յոգնութիւնը այլափոխած էր զայն՝—անոր անունն ու ընտանիքը հարցուց։

Աչքի հարցումին Քրիշնա պատասխանեց. գալով երկրորդին՝ ապահով ցուց թէ իր ծագումին վրայ միայն որը ըլլալը գիտէր։ Այն ատեն իշխանուհին հարցուց թէ կուզէ՞ր իրեն ծառայել։ Քրիշնայի հաստատական պատասխանին վրայ նոյն վարկեանին թուղթութիւնը կամ բանակէկի պաշտօնը տուաւ անոր և ըսաւ թէ պարտականութիւնը պիտի ըլլար շարունակ իր քովը գտնուիլ և քանակը կրել թէ՛ դպրոց երթալու և թէ անկէ պալատ վերադառնալու ատեն. և փախարէն անոր խոստացաւ որ վերադառնալէ վերջ իր անձին պէս պիտի նայի ու գտատխարանէ զինքը։ Այ ինչ՞ պիտի փափաքէր Քրիշնա Սէնկ. գուարթօրէն ժպտեցաւ և առաջարկը շնորհակալութեամբ ընդունելով, մինչեւ դասարան Ճանապարհաքին հետեւեցաւ և այդ օրէն սկսելով, անընդհատ ծառայեց անոր։

Իշխանուհին Քրիշնա Սէնկի տուած պաշտօնին համար կրցաւ հօրը հաւանութիւնը ձեռք ձգել և իր խօսքին հաւատարիմ մնալով, կատարեալ զարգացում մը դաստիարակեց զայն։ Քանակը կրած ատենէն զատ, միշտ իր ճաշը քով քովի կընէր անոր հետ և սրտաքին տարբերութիւն մը չկար անոնց մէջ։

Ժողովուրդին մէջ ընդհանուր կարծիքը սա եղաւ թէ իշխանը անոր համար կը թոյլատրէր Քրիշնա Սէնկի և իր աղջկան ընտանութեան՝ որովհետեւ կը մտածէր իրարու հետ ամուսնացնել զանոնք, երբ տարիքնին քիչ մը հասուննար։ Բայց որովհետեւ ամէն մարդ կը կարծէր թէ Քրիշնա շատ աղուշ տղայ մըն էր, այս ամուսնութեան գաղափարը անհաւատ ընդունելութիւն մը գտաւ։ Ինչու որ, իշխանուհիին քով ծառայութեան մտնելէն ի վեր, Քրիշնա Սէնկ կը շարունակէր աղուշութիւն կեղծել և երբ անգամ մը Ճանապարհաքի գասընկեր մը անոր հարցուցին թէ կարող գրել գիտէ՞ր, պատասխանեց թէ գիտեր,—բայց մատաղորապէս այնչափ լաւ, որչափ որ գիտեր թաչիլ օդին մէջ։ Հոն ալ չկենալով, շատ մը տարիներու մէջ այնչափ անմիտ կերպով վարուեցաւ որ, բոլոր զինքը ճանչցողները, աշխարհքն եկած ամենէն տխմար տղան կարծեցին զանի։

Իշխանուհին ալ սա կարծիքը կը բաժնէր, առանց սակայն անոր համար ունեցած բարութիւնը նուազեցնելու։ Ամենէն տարածուն մտերմութեամբ մընաց միշտ անոր հետ և այնչափ ալ լաւ որ ժողովուրդը կը փափաքր թէ երիտասարդ Սէնկի հետ ամուսնանալու միտք ունի։

(Շարունակելի)